

Åttende søndag i treenighetstiden

Matt 13:24-30, 36-43 (1 Mos 28:10-19a; Sal 139:1-12,23-24; Jes 44:6-8; Sal 86:11-17; Rom 8:12-25)

Vi befinner oss fortsatt i Matt 13. Et helt sentralt tema for Jesus er forkynnelsen av *Guds rike* eller *himmelriket*. I denne perikopen går vi rett på sak i vv24-30. På samme måte som forrige søndag, avbrytes teksten av noe annet, før forklaringen i vv36-43 setter et punktum for lignelsen.

Igjen bruker Jesus et bilde fra landbruket, denne gang for å forklare konseptet *himmelriket*. Denne gangen er det en annen skikkelse med, *fienden*. Denne aktøren opererer uavhengig av bonden/såmannen. Så snart bonden har sådd det gode kornet, kommer fienden i ly av natten for å så ugress! Resultatet blir at snart står kornaksene sammen med ugress. Bonden bestemmer at både aks og ugress skal stå der til hveten er moden. Først når det er tid for innhøsting, skal ugresset fjernes og brennes. Deretter kan hveten samles i låven!

Forklaringen kommer i den andre tekstperikopen. Det er verdt å merke seg at som sist, etterlyser disiplene en forklaring. Det er ikke innlysende for dem hva Jesus mener med lignelsen. Uten videre kommentar setter Jesus i gang. Det er tydelig at han selv er den som sår, og resten av detaljene kan leses i teksten. Det blir tydelig at denne lignelsen har et mer alvorlig og *eskatologisk* (endetidslære) preg over seg enn forrige søndag. Fokuset er på hendelsene rundt *innhøstningen* av kornet, *verdens ende*, *hvor alt som fører til fall og alle som gjør urett* skal kastes i ildovnen, hvor de *gråter og skjærer tenner*. Som en enorm kontrast til den vonde ildovnen kommer de *rettferdige*, som får en blid skjebne. De skal nemlig «*skinne som solen i sin Fars rike*», uten at nærmere beskrivelse kommer.

Eskatologien i Matteus gjør seg sterkt gjeldende her, og får sin klare fortsettelse i kapittel 25. Dette er vers som understreker den klassiske forståelsen av livets to mulige utganger: Himmelriket eller fortapelsen.

For den som er opptatt av eskatologi, er det verdt å merke seg at en isolert lesning av Matt 13 innebærer at de rettferdige *blir igjen* på et jordisk, restaurert Gudsrike – mens «de onde» tas bort. Dette står i kontrast til en bastant lære om bortrykkelsen (dog, englene «høster inn» også hveten, v39).

Andre tekster

1 Mos-teksten behandler Jakobs drøm om himmelstigen, ved Betel hvor han reiste et alter. Sal 139 handler om tillit til Gud, uansett hvor den troende befinner seg. Selv i dødsriket vokter Gud over den rettferdige! Her er det også en bønn til Gud om å bli opplært og rensset for ondskap. Begge temaene går igjen i Sal 86. Jes 44 er Guds tale til den troende: Det finnes ingen annen Gud, og jeg er en trygg klippe for alle tider. Rom 8 går godt sammen med evangelieteksten, da den forteller om åpenbaringen av Guds barn (v19). Teksten er ypperlig til å snakke om lidelse og utholdenhet.

Temaer

Ondskapens problem kommer lett til overflaten når en skal drøfte denne lignelsen. Hvorfor fjerner ikke Gud ondskap fra jorden? Hva blir så svaret, om en leser lignelsen alene? Det er fristende å tolke det som *Guds tålmodighet*. I lignelsen heter det at både ugress og aks skal vokse sammen

til høsten kommer. Det kan ikke bety annet enn at det er *håp for alt som vokser i den åkeren!* Selv om tilhøreren føler seg som et ugress nå, er det slett ikke sikkert at det er dét hun vil åpenbare seg som under innhøstningen!

Her kan en løfte at dommen, tross alt, er Guds. Vi skal ikke fordele i låve eller i ildovn – det er Guds oppgave. Det er en god inngang til å snakke om *dom* – at den slett ikke ligger i våre hender. Vi skal være forsiktige med å gjøre en prematur inndeling, slik vi mennesker er flinke til. Faktisk *lengter* vi mennesker etter en dom – bare ikke over oss selv! Også skaperverket lengter etter forløsning (Rom 8:22).

Teksten kan på sett og vis brukes til å *besvare* spørsmålet om det ondes problem. Gud *vil* gripe inn og ta et oppgjør med «alt som fører til fall» og «alle som gjør urett». Ikke nå, men en dag. Så kan man forsøke å svare på «men hvorfor gjør han det ikke NÅ?», og se på lignelsen, v29. Gud vil vente for å se om noe av det som ligner ugress, faktisk kan være hvete.

Hvem er *fienden*? Jesus identifiserer skikkelsen med djevelen eller Satan, men det er ikke sikkert at alle tilhørere til en preken vil vite hvordan de skal gripe dét an. De fleste vet hvordan det er å ha *fiender*, enten de kommer i form av mennesker eller i form av sykdom, hemninger eller laster. *Fiender* bør her simpelthen forstås som *en kraft som ikke vil deg vel* – uavhengig av om den er selvforskyldt eller ei. Dette er ikke et forsøk på å nedtone Satan-skikkelsen, men snarere å eksemplifisere hvordan han gjør sin gjerning. Han trenger slett ikke få fokus i en preken.

Det er langt enklere og kanskje mer hensiktsmessig å peke på det som faktisk er *ugress i din åker!* Hva er det som hindrer din vekst og tar næring som du skulle hatt?

De færreste i dag opplever det tjenlig å forkynne om Helvetet som et sted en risikerer å havne. Det kan likevel være forløsende med en refleksjon på hvorfor Jesus inkluderer det i sin forkynnelse. Hva er helvete, annet enn total adskillelse fra Gud? Hvorfor velger noen å respondere negativt på Guds nåde? Er det formidlingen det er noe i veien med? Er det vi kristne som står i veien? Eller er det annet ugress som kveler forståelsen (jf. forrige søndag)?

En metodistisk forståelseshorisont

Når vi betrakter den kristne tilstanden som et kornaks i en åker hvor det er ugress, er det nærliggende å tenke på våre liv midt i en korrumpert verden. Når hveten står side om side med ugresset, husker vi at det kristne livets prosess – *helligjørelsen* – foregår uavhengig av sine omgivelser. Personlig hellighet er ikke avhengig av omgivelsene dine, men kan selvsagt kompliseres av dem!

Denne tekstperikopen vil kunne benyttes til å fremme et syn på dobbel predestinasjonslære, all den tid noe er *ugress* eller *hvete* allerede på frøstadiet. Enkelte konfesjoner vil argumentere for at mennesker, på samme måte, er forutbestemt til fortapelse eller frelse. John Wesley var, med sin arminianske arv intakt, opptatt av å avvise denne læren. Predestinasjon (forutbestemmelse) var bare aktuelt i den grad Gud er allvitende og kjenner alle menneskers hjerter. Wesley ville nok likevel innrømte at Gud kunne *vite* om en person ville bli frelst fra før vedkommende ble født – det viktigste for ham var å understreke at Guds nåde var *resistible*, mulig å motstå eller respondere negativt på – og at en person kun ville gå i fortapelsen på grunn av sin frie vilje.

Spørsmål til ettertanke

Hvordan responderer vi på andre menneskers ondskap?

Trenger kirken et svar på hvorfor Gud ikke tar et oppgjør med ondskap?

Er det relevant å snakke om Satan og Helvete? Kan det gjøres på en tjenlig måte?